

Rok 14 Numer 587 (41)
30 października 2009 r.

W tym numerze:

⇒ **Z PIERWSZEJ WERSJI RAPORTU W SPRAWIE BUDŻETU WYNIKA, ŻE UE BĘDZIE CIAĆ WYDATKI WPR PO 2013 ROKU**

Z PIERWSZEJ WERSJI RAPORTU W SPRAWIE BUDŻETU WYNIKA, ŻE UE BĘDZIE CIAĆ WYDATKI WPR PO 2013 ROKU

Zgodnie z pierwszą wersją dokumentu Komisji dotyczącego przeglądu budżetu na lata 2008/09, całkowita część budżetu UE przeznaczona na rolnictwo zostanie znacząco zmniejszona po 2013 roku, aby odblokować środki finansowe na nowe unijne priorytety.

Pomimo że pierwsza wersja dokumentu nie zawiera danych liczbowych, to wynika z niej jasno, że przewidywana jest dalsza znacząca „modernizacja” WPR (Wspólnej Polityki Rolnej) w okresie po 2013 r. oraz analiza tej polityki pod kątem zwiększenia jej efektywności.

Poufny tekst, który widzieli dziennikarze *Agra Europe*, nadal podlega wewnętrznej ocenie. Ponadto wyraźnie w nim zapisano, że jest zbyt wcześnie, by ustalić dokładne zarysy przyszłej WPR. Dokument ten zawiera jednak spekulacje co do możliwości radykalnej reformy systemu jednolitych płatności na gospodarstwo rolne, poprzez jego powiązanie w sposób bardziej bezpośredni z „zapewnianiem dóbr publicznych” oraz ewentualnym utworzeniem „trzeciego filaru WPR” związanego z zagadnieniem zmian klimatycznych.

Krajowe współfinansowanie pomocy bezpośredniej?

Wydaje się również, że dokument ten przerywa wcześniejsze milczenie Komisji, stanowiąc, iż „państwa członkowskie mogłyby zostać obciążone większą odpowiedzialnością za obecne wydatki WPR” lub że „płatności bezpośrednie mogłyby być współfinansowane poprzez wkład poszczególnych krajów”.

Komisja popiera również przesunięcie mechanizmów interwencji rynkowej w takim kierunku, aby stały się „prawdziwym zabezpieczeniem”.

Jednakże, w dokumencie tym Komisja opowiada się jedynie za zmniejszeniem „części” budżetu UE przeznaczonej na rolnictwo, co niekoniecznie może oznaczać bezwzględne cięcia, w przypadku gdyby miało dojść do zwiększenia wydatków w innych obszarach.

Źródła bliskie Komisji wyjaśniły, że żadna część tego dokumentu nie jest jeszcze gotowa do wydania. Przewodniczący Komisji Jose Manuel Barroso ma zamiar opublikować te refleksje przed końcem obecnej kadencji Komisji, pod koniec bieżącego roku.

Jednak główna przesłanka raportu jest jasna – kontynuacja długoterminowego trendu prowadzącego do zmniejszania części w całkowitym budżecie, przeznaczonej na WPR. W tekście tym zapisano, że w obecnej sytuacji „charakteryzującej się ścisłymi ograniczeniami wydatków”, europejska polityka w zakresie wydatkowania musi iść w kierunku odzwierciedlenia tego trendu. Komisja zauważa, że „będzie to oznaczało trudne wybory polityczne”.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Trzydziestojednostronicowa pierwsza wersja raportu określa trzy istotne sprawy priorytetowe dla UE w kolejnych perspektywach finansowych: „promocja wzrostu [gospodarczego] i tworzenie miejsc pracy, klimat i bezpieczeństwo energetyczne oraz wzmocnienie globalnej Europy charakteryzującej się solidarnością, dobrobytem i bezpieczeństwem”. Tylko około dwie strony dokumentu poświęcono omówieniu ewentualnego przyszłego kierunku WPR.

Komisja zauważa, że pomiędzy 1988 a 2013 r. ogólny udział wsparcia bezpośredniego dla rolnictwa w budżecie UE skurczył się z 61% do 32%. Ten trend zniżkowy pojawił się zarówno w wyniku przeprowadzenia istotnych reform, jak i zwiększonej modulacji obejmującej przesuwanie płatności w kierunku wsparcia działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto raport przewiduje, że prawdopodobnie nastąpi kontynuacja podejścia tego typu po roku 2013, ze względu na środki uzgodnione w ramach przeglądu Health Check w listopadzie ubiegłego roku.

Kluczowym celem reformy rolnej jest „stanowcze dążenie do modernizacji WPR, dzięki czemu będzie ona mogła sprostać nowym wyzwaniom, a także umożliwi koncentrowanie wydatków tam, gdzie są one najbardziej efektywne”.

Zmiany klimatu – trzeci filar

Jednym z takich nowych wyzwań są zmiany klimatyczne. Według raportu rolnictwo musi w większym stopniu przyczyniać się do łagodzenia skutków tych zmian, o ile nie będzie to zagrażać jego konkurencyjności i rentowności.

Raport zawiera sugestię, że aby lepiej wykorzystywać fundusze UE skierowane na walkę ze zmianami klimatu, należy utworzyć „trzeci filar” WPR związany konkretnie z tymi problemami. Dokument jednak zawiera również ostrzeżenie, że te nowe problemy i obawy o środowisko naturalne mogą być rozwiązywane jedynie w ramach „szerszej strategii” – najlepiej, gdyby były uwzględniane w innych politykach. Wydaje się, że również szerzej rozumiana polityka rozwoju obszarów wiejskich zostanie poddana przeglądowi, przy czym Komisja dzieli się refleksją, że „można by przeznaczyć więcej środków na działalność pozarolniczą i ochronę środowiska naturalnego.” W dokumencie dodano jednak że: „Prowadzi to do pytania o związek pomiędzy polityką spójności a polityką rozwoju obszarów wiejskich” – uwaga, która ponownie wywoła debatę na temat kwestii, czy środki na rzecz działalności pozarolniczej i rozwój obszarów wiejskich powinny rzeczywiście stanowić integralną część WPR.

Bardziej ogólnie w przeglądzie określono, że „rolnictwo europejskie musi robić więcej, by zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych i rozwijać użytkowanie gruntów w celu tworzenia tzw. zielonych płuc [przyp. red.]. Będzie musiało także sprostać oczekiwaniom społeczeństwa europejskiego co do zapewnienia jakości artykułów żywnościowych, bioróżnorodności, zasobów wodnych i dobrostanu zwierząt.”

Wsparcie dochodów

Odzwierciedlając poglądy Komisji wyrażone w trakcie ubiegłorocznej dyskusji w ramach Health Check, w raporcie odnotowano, że płatności bezpośrednie dla rolników nie powinny być wypłacane na podstawie historycznego poziomu produkcji. Jednak w świetle spekulacji co do możliwości zniesienia płatności bezpośrednich pierwszego filaru, obrońcy WPR będą zadowoleni z zapewnienia Komisji, że „główne elementy systemu jednolitych płatności mogłyby zostać utrzymane”.

Jednak w raporcie zapisano, że zamiast historycznych praw do płatności, dopłaty mogłyby się opierać na m.in. „nieobowiązkowych usługach na rzecz środowiska, zrównoważonych praktykach rolniczych lub poprawie utrzymania krajobrazu na obszarach o wysokich walorach

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

przyrodniczych”. Według informacji z raportu, można byłoby to osiągnąć poprzez redukcję płatności bezpośrednich „nie doprowadzając do ponownego powiązania wsparcia z produkcją w poszczególnych sektorach.”

W rzeczywistości wydaje się, że oznacza to przynajmniej wstępne poparcie dla pomysłu zastąpienia obecnej koncepcji dopłat bezpośrednich dla wszystkich rolników z pierwszego filaru, podejściem bardziej selektywnym i ukierunkowanym.

Podczas nieformalnej sesji Rady ds. Rolnictwa w Republice Czeskiej zarówno ministrowie, jak i Komisarz ds. Rolnictwa UE Mariann Fischer Boel, krytykowali coraz bardziej – według nich – przestarzały system i nawoływali do przeglądu płatności bezpośrednich w ramach dyskusji dotyczących WPR po 2013 r.

Zgodnie z tezą raportu większą odpowiedzialnością za obecne wydatki w ramach WPR należy obarczyć państwa członkowskie lub też pomoc bezpośrednia mogłaby być współfinansowana z wkładów krajowych.

Możliwości rozwoju obszarów wiejskich

Raport sugeruje również, że przyszłe inicjatywy reformy WPR powinny uwzględniać sytuację poszczególnych rolników w „państwach członkowskich o bardzo niskich dochodach”.

W tym celu dokument ten zaleca, aby polityka rozwoju obszarów wiejskich była zaprojektowana w sposób umożliwiający bardziej elastyczną realizację, a także sugeruje kontynuację modulacji jako środka, dzięki któremu zgromadzone zostaną dodatkowe środki finansowe na rzecz działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich.

Obok zalecenia „specjalnego okresu przejściowego dla państw członkowskich o bardzo niskich dochodach”, aby dać im czas na realizację procesów modernizacji, w raporcie proponuje się zwiększenie innowacyjności i wspólnych badań w dziedzinie technologii produkcji rolnej. Według przeglądu, badania i rozwój „powinny być ukierunkowane na stworzenie dobrze prosperującej gospodarki rolnej” i zapewnienie globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

„Przeгляд budżetu” został zlecony przez przywódców UE w 2005 r. w ramach porozumienia w sprawie perspektyw finansowych na lata 2007-2013, po naciskach ze strony brytyjskiego premiera Tony’ego Blaira.

Zwrócono się do Komisji Europejskiej o „przygotowanie pełnego, szeroko zakrojonego przeglądu – obejmującego wszystkie aspekty dotyczące wydatków UE, w tym na Wspólną Politykę Rolną; a także środki finansowe, włączając w to rabat brytyjski – i przedstawienie go w okresie 2008/2009”

Uproszczenie finansowania UE

Jeśli chodzi o środki, to raport proponuje uproszczenie obecnego, mocno skomplikowanego systemu finansowego. Obecny system wykorzystywania wpływów z tytułu VAT, jako części środków własnych UE, powinien zostać zniesiony. Komisja Europejska sugeruje, aby zastąpić go nowym systemem środków własnych, które mogłyby się opierać na sprzedaży aukcyjnej pozwoleń na emisję gazów cieplarnianych.

Stosowanie tego typu środków miałyby tę korzyść, że fundusze nie pochodziłyby z określonego państwa członkowskiego, co – według Komisji – mogłoby służyć zmniejszeniu częstych konfliktów pomiędzy państwami płatnikami netto a beneficjentami netto. Komisja twierdzi, że na

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

tej podstawie rabat brytyjski oraz związane z nim mechanizmy korekty dla innych państw członkowskich mogłyby zostać w pełni wycofane.

Konsultacje

W pierwszej wersji dokumentu potwierdzono, że Komisja planuje przedstawić propozycje legislacyjne na następną perspektywę finansową „zasadniczo w pierwszej połowie 2011 r.” „Komunikat” w sprawie WPR po roku 2013 zostanie przedstawiony przed tą prezentacją, w połowie 2010 r. i będzie zawierać pierwsze, konkretne propozycje reformy WPR.

Reakcja NFU

Pomimo że Komisja podkreślała, iż dokument nie jest jeszcze sfinalizowany, niektóre organizacje już w tym tygodniu zareagowały na raport *Agra Europe*.

Tom Hind, dyrektor ds. ekonomicznych i międzynarodowych Krajowego Związku Rolników Anglii i Walii (NFU), wyraził zaniepokojenie, że Komisja prawdopodobnie zrezygnowała z wieloletniego, zasadniczego sprzeciwu wobec współfinansowania części pierwszego filaru WPR z budżetów krajowych.

Jak oświadczył Hind w deklaracji: „Spowoduje to klęskę, naruszając zasadniczo wspólną politykę i prowadząc do ogromnych zniekształceń konkurencji pomiędzy tymi państwami członkowskimi, które opowiedzą się za wsparciem dla swoich rolników; a tymi, które tak jak Zjednoczone Królestwo, mogą tego nie zrobić”.

Jednakże dodał, że pomysł trzeciego filara poświęconego rolnictwu i zmianom klimatu „jest atrakcyjny, zwłaszcza jeżeli będzie skierowany na wsparcie badań i rozwoju, dając tym samym narzędzia, które pozwolą rolnikom na zwiększenie wydajności, dostosowanie się do zmian klimatu oraz zwiększenie rentowności”. Stwierdził także, że można by jeszcze zrobić o wiele więcej, aby drugi filar działał lepiej.

Źródło: *Agra Europe Weekly* z 23 października 2009 r. “*EU will slash CAP spending post-2013, says draft budget report*”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione